

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет соціальних комунікацій і музейно-туристичної діяльності
Кафедра туристичного бізнесу

**Методичні вказівки
до виконання курсової роботи
з навчальної дисципліни**

ЕКОНОМІКА ТУРИЗМУ

Освітньо-професійна програма Туризмознавство

Спеціальність 242 «Туризм»

Галузь знань 24 Сфера обслуговування

Ступінь вищої освіти першій рівень вищої освіти

Харків 2020

УДК 338.486.2/.6(073)
ББК 65133-13р30-2
О- 64

Рекомендовано радою факультету радою факультету соціальних комунікацій
і музейно-туристичної діяльності
(протокол № від 20 р.)

Рекомендовано кафедрою туристичного бізнесу
(протокол № 2 від 25.08.2020 р.)

Рецензенти:

Лиман Сергій Іванович, доктор історичних наук, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна.

Вовк Ірина Андріївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого.

Укладач:

М. М. Зайцева, доцент кафедри туристичного бізнесу.

О-64 **Методичні вказівки до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни “Економіка туризму:”** Progr. та навч.-метод. матеріали навч. дисципл. для студ. 2 курсу спец. 242 “Туризм” / Харк. держ. акад. культури ; розробн. : М. М. Зайцева. — Х. : ХДАК, 20120. — 18 с.

Методичні вказівки до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни “Економіка туризму” призначені для підготовки I (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання зі спеціальності 242 “Туризм” галузі знань 24 «Сфера обслуговування» ОПП Туризмознавство.. Методичні рекомендації розроблені відповідно до вимог галузевих стандартів вищої освіти та мають на меті надання допомоги студентам при написанні курсової роботи. Курсова робота має узагальнити та унаочнити набуті під час навчання дисципліни теоретичні знання та практичні навички. У навчально-методичних матеріалах вміщено теми курсових робіт, загальні положення та список літератури.

Для викладачів, бакалаврів з туризму, слухачів системи підвищення кваліфікації та післядипломної освіти.

УДК 330.1(073)
ББК 65.01 р30-2

© Харківська державна академія культури, 2020 р.
© Зайцева М.М., 2020 р.

ВСТУП

Відповідно до навчального плану передбачається підготовка та захист курсових робіт з дисципліни «Економіка туризму», які є важливою ланкою у напрацюванні здобувачів освіти навиків самостійного одержання і накопичення знань, у глибокому засвоєнні положень, висновків, законів. Виконання курсової роботи необхідне для систематизації, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни. Курсова робота дозволяє здобувачам освіти опанувати необхідні практичні навички при вирішенні конкретних практичних завдань, розвитку навичок самостійної роботи й оволодіння методикою ведення наукових досліджень, пов'язаних з темою курсової роботи.

Метою виконання курсової роботи є закріплення і поглиблення теоретичного матеріалу з економіки туризму і практичних навичок з питань туристської діяльності підприємств, економічних відносин у сфері туризму, організації і розвитку туризму в цілому, як для держави так й організації туризму як міжгалузевого комплексу інфраструктури та визначення економічної діяльності об'єкта туризму, який здійснює господарств, набуття вмінь аналізувати опрацьований матеріал, робити відповідні узагальнення та висновки. При виконанні курсової роботи здобувачі освіти мають можливість навчитися самостійно і творчо використовувати наукову літературу, узагальнювати теоретичні положення, вникати в теоретичні дискусії, формулювати власні погляди стосовно невирішених теоретичних та практичних проблем економічної науки та економічного життя суспільства, обґрунтовувати висновки і пропозиції, спрямовані на їх вирішення, повинен продемонструвати вміння у сфері науково-дослідної діяльності.

Курсова робота припускає зміст наступних елементів наукового дослідження. Практична значущість полягає в обґрунтуванні реальності її результатів для потреб практики. Під реальністю розуміється робота, що за своїм змістом відповідає існуючим проблемам, результати якої можуть бути використані для вирішення існуючих проблем. Комплексний і системний підходи використовується для розкриття теми й полягає у тому, що предмет дослідження підлягає багатобічному вивченню: теоретичні положення, практичні рішення й наробітки, аналіз, шляхи поліпшення й умови реалізації. При цьому необхідно дотримувати взаємозв'язку, послідовності й логічності викладу.

Використання сучасних теоретичні методології і наукові розробки досліджень за даною темою необхідно для проведення аналізу й обґрунтування засобів поліпшення ряду аспектів предмета й об'єкта дослідження. Для цього треба використати сучасні вітчизняні й закордонні результати досліджень.

Основними завданнями при її написанні є:

- самостійне вивчення студентом вітчизняних та зарубіжних наукових праць вчених-економістів, нормативно-правової бази, опрацювання відповідного до обраної теми статистичного та фактичного матеріалу;
- отримання студентом навичок пошуку тематичних, літературних, статистичних та фактичних матеріалів, вміння їх аналізувати, узагальнити та робити висновки, формулювати відповідні пропозиції та рекомендації.

Інтегральна компетентність:

- Здатність комплексно розв'язувати складні професійні проблеми та практичні завдання у сфері туризму як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності:

- здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;
- здатність зосереджуватись на якості та результаті при виконанні завдань;
- навички використання інформаційних та комунікативних технологій;

- здатність визначати, формулювати і вирішувати проблеми;
- здатність планувати та управляти власним часом.

Спеціальні компетентності

- знання і розуміння предметної області своєї професії та специфіки професійної діяльності;
- здатність орієнтуватись в організації туристично-рекреаційного простору, аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління;
- розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів;
- розуміння принципів і процесів формування та організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та його підсистем;
- здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, вміння презентувати туристичний інформаційний матеріал;
- здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу;
- здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, вміння забезпечувати з ними ефективні комунікації;
- здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства;
- вміння працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

Програмні результати:

1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.
2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.
3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.
4. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.
5. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.
6. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.
7. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

Рекомендована тематика курсової роботи розроблена у відповідності з основним змістом освітньої компоненти, відображає найбільш актуальні проблеми і має чітку практичну скерованість.

При підготовці курсової роботи здобувачам освіти необхідно враховувати наступне:

- по-перше, курсова робота з економіки туризму має бути підпорядкована з'ясуванню питань розбудови економічних відносин в галузі туризму та їх розвитку в Україні;
- по-друге, зміст курсової роботи має відповідати сучасним вітчизняним і світовим досягненням економіки туризму та практики;
- по-третє, увесь процес підготовки письмової роботи повинен бути підпорядкований діяльності майбутнього фахівця.

Курсова робота має бути виконана здобувачами освіти під керівництвом наукового керівника. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагиат). Плагиат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_szap.pdf https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_kpad18.pdf. Курсова робота, яка отримала після перевірки позитивну оцінку наукового керівника, допускається до захисту. Якщо курсова робота має певні недоліки і не допускається до захисту, здобувач освіти повинен у встановлені терміни допрацювати початковий варіант. Захист курсової роботи приймає викладач-керівник. У процесі

підготовки до захисту здобувач уважно знайомиться з критичними зауваженнями і побажаннями та готує на них відповіді та презентацію. Після захисту курсова робота не повертається, а зберігається на кафедрі туристичного бізнесу. Курсові роботи, виконані на високому теоретичному рівні і за найбільш актуальними темами, можуть служити основою для виступів на наукових конференціях та публікацій. До здачі екзамену з курсу «Економіка туризму» допускаються лише ті здобувачі, які мають позитивні оцінки з курсової роботи.

Основними етапами виконання курсової роботи є :

1. Вибір теми та визначення завдань дослідження.
2. Вивчення літературних джерел, збирання та обробка інформації.
3. Складання плану роботи.
4. Написання і оформлення курсової роботи.
5. Захист роботи.

Методичні вказівки дають пояснення щодо послідовного виконання зазначених етапів виконання курсової роботи і поради з оптимальної організації підготовчої роботи, накопичення теоретичних знань та їх аналітичного осмислення.

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота з дисципліни „Економіка туризму” є індивідуальною роботою, метою якої є поглиблення та закріплення знань, одержаних під час вивчення дисципліни, придбання навичок у розробці раціональних рішень в народному господарстві.

Обсяг основного тексту роботи має складати від 25 до 35 сторінок. Курсова робота має бути у формі теоретичного дослідження.

Підготовка до курсової роботи розпочинається з добору й вивчення літературних джерел і складання бібліографії. Методика опрацювання літератури залежить від характеру досліджуваної проблеми та індивідуальних особливостей студента. Спочатку доцільно ознайомитися з основною літературою (підручниками, монографіями, теоретичними статтями в періодичних виданнях), потім – з нормативними документами (указами Президента України, законами України, постановами Кабінету Міністрів України тощо).

Особливу увагу слід приділити періодичним виданням, в яких публікують аналітичну інформацію і результати наукових досліджень. Вивчення періодичної літератури слід розпочинати з наукових праць, які опубліковані за останні роки і найбільш повно розкривають питання роботи, а потім переходити до більш ранніх видань. Така послідовність вивчення обумовлена глибоким реформуванням економічного механізму за два останні десятиліття. Економічна наука – творча, динамічна, постійно збагачується новими теоретичними положеннями, висновками, концепціями. Важливу інформацію студент може також знайти на сайтах: <http://www.ukrstat.gov.ua>; <http://www.rada.gov.ua>; <http://www.kmu.gov.ua>

РОЗДІЛ 1. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Попереднє вивчення літературних джерел є підґрунтям для складання плану курсової роботи. Він має включати в себе: вступ, основну частину роботи, що містить декілька (2-4) логічно пов'язаних між собою розділів, які дають змогу розкрити тему, висновки і список використаної літератури. Кількість розділів залежить від місткості проблеми, мети і завдань курсової роботи. Курсова робота повинна мати чітку логічну побудову з відповідними

складовими елементами. Самостійно складений студентом план курсової роботи погоджується з науковим керівником, який після необхідного уточнення затверджує його.

Курсова робота з дисципліни за своєю структурою складається з наступних елементів:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень, скорочень і термінів (за потреби);
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Титульний аркуш заповнюється відповідно до шаблону (додаток А).

У **змісті** подаються номери та найменування всіх структурних частин, розділів і підрозділів роботи з переліком відповідних сторінок.

Вступ розкриває сутність і стан наукової проблеми та її значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. У вступі подають загальну характеристику роботи у наступній послідовності:

- актуальність теми;
- об'єкт;
- предмет;
- мета дослідження;
- завдання дослідження;
- методи дослідження;
- аналіз використаної літератури;
- наукова новизна та практична значущість роботи;
- структура роботи.

Також студент повинен вказати на наукову, методологічну, емпіричну базу написання роботи, ступінь її розробки на сучасний момент. Обсяг вступу складає 2-4 сторінки.

Основна частина курсової роботи може складатись з трьох і більше (теоретичного, аналітико-дослідницького, проектно-рекомендаційного) або з двох (аналітико-дослідницького та проектно-рекомендаційного) розділів. Кожен розділ у свою чергу може бути поділений на декілька підрозділів. Вони повинні бути логічно пов'язаними і мати відповідні висновки. Перший розділ звичайно присвячують теоретико-методологічним питанням з досліджуваної теми; другий – питанням аналізу досліджуваної проблеми, обґрунтуванню висновків і пропозицій щодо її вирішення у світовій практиці; третій - аналізу проблем і перспектив розвитку економіки України. Матеріал, викладений в основній частині, повинен бути самостійним (без переписування) з відображенням авторського розуміння проблем і його власними висновками. Основна частина роботи повинна демонструвати вміння студента ставити наукові проблеми і грамотно їх розв'язувати. Робота, в якій відсутні постановка і розв'язання наукових проблем, не відповідає основним вимогам до наукових робіт і повертається на доопрацювання.

Перший розділ. Теоретичне обґрунтування: суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та сучасні тенденції (світові, вітчизняні, регіональні) предмету дослідження, методичні підходи (повинні мати певні елементи наукової новизни), полемічність питання, стверджена позиція щодо обраних методів дослідження, що дає змогу перейти в наступному розділі до конкретного аналітичного дослідження. Огляд літературних джерел: на основі вивчення наукової, навчально-методичної літератури (в тому числі іноземної) розкриваються підходи різних авторів до розв'язання проблеми, показується, в чому полягає подібність, а в чому – відмінність їх поглядів, а також обґрунтовуються власні погляди на

проблему. Аналіз нормативної бази: подається оцінка діючих законів, постанов, указів та інших офіційно-розпорядчих документів, нормативної і довідкової бази за досліджуваною проблемою; розкривається власне розуміння нормативної бази, обґрунтовуються необхідність, доцільність окремих документів.

Другий розділ, (аналітико-дослідницький), поєднує набуті теоретичні знання та вміння використовувати обрані методи і певний методичний інструментарій забезпечуючи логічну послідовність дослідження, має стати перехідним до наступного третього розділу. Розділ повинен містити: аналіз статистичних даних, які відображають головні економічні тенденції в туризмі, дослідження на рівні світового ринку, національної та регіональних економік, проблеми та перспективи подальшого розвитку; аналіз економічної діяльності в туризмі. Метою цього розділу є оцінка вирішення кола економічних питань, які складають предмет дослідження, визначення при цьому позитивних моментів та недоліків, а також розробка й обґрунтування напрямів усунення виявлених недоліків.

Завданням **третього**, рекомендаційного (оптимізаційного), розділу є розробка конкретних рекомендацій, пропозицій, моделей управління, перспектив, параметрів розвитку економічних явищ та процесів на базі основних теоретичних положень, методичних підходів, методичного інструментарію, що викладені у першому розділі, а також висновків проведеного у другому розділі дослідження. У цьому розділі на базі теоретичного узагальнення й аналізу обраної проблеми обґрунтовують нові підходи до її вирішення, теоретичні, нормативні, методичні та практичні пропозиції, а також управлінські, організаційні та економічні заходи щодо усунення виявлених недоліків, удосконалення діяльності. Обов'язковим підрозділом розділу є результати оцінки економічної та соціальної ефективності пропозицій, обумовлених темою проекту, а саме пропозиції студента щодо науково-практичного вирішення досліджуваної теми повинні відповідати критеріям оптимальності, цільової ефективності й практичної втіленості.

За результатами дослідження після кожного розділу слід зробити висновки, які мають містити відповіді на поставлені в них завдання.

Висновки (обсягом близько 3-5 сторінок) є стислим викладенням підсумків проведеного дослідження. Тут вміщують висновки і пропозиції, що показують, якою мірою досягнуто мету дослідження і вирішено завдання, поставлені у вступі. Висновки повинні бути розроблені таким чином, щоб відображати: по-перше, основний зміст роботи, по-друге, ті положення, які були обрані автором на основі опрацювання наукового та практичного матеріалу. Саме тут коротко наводяться найбільш важливі теоретичні положення, які містять формулювання розв'язаної проблеми, оцінку результатів дослідження з точки зору відповідності меті роботи та поставленим у вступі завданням, окреслено елементи наукової новизни, пропозиції щодо удосконалення досліджуваного напряму діяльності організації, які було детально обґрунтовано у третьому розділі. У висновках повинно бути виділене авторське розуміння основних проблем курсової роботи та не можуть бути пропозиції, які не було розглянуто в третьому розділі.

Список використаних джерел, на які є посилання в основній частині роботи, розміщують після висновків, починаючи з нової сторінки. У відповідних місцях тексту мають бути посилання (приклад оформлення див. у додатку Б.).

Курсова робота може містити також додатки, які розміщуються в кінці роботи після сторінки із списком літератури. У **додатках** вміщують матеріал, що є необхідним для повноти роботи, але включення його до основної частини може змінити впорядковане й логічне уявлення про роботу; матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладення або форму подання не можуть бути внесені до основної частини пряме використання якого в основному тексті ускладнювало б висвітлення роботи. (в них рекомендується подавати табличний, графічний, статистичний, розрахунковий матеріал, копії звітів підприємств, що застосовувались для розрахунків; інструкції, методики, опис комп'ютерних програм, алгоритмів, розроблених у процесі виконання роботи тощо). Обсяг додатків не обмежується.

РОЗДІЛ 2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота виконується на аркушах формату А4 (210 мм х 297 мм) з розміщенням тексту лише на одному боці аркуша та з дотриманням відповідних технічних вимог щодо розміщення тексту та встановлених правил щодо посилань на джерела.

У друкованому варіанті текст розташовують через 1,5 міжрядковий інтервал до тридцяти рядків на сторінці шрифтом Times New Roman, 14-й кегль. Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту роботи і дорівнювати п'яти знакам. Текст завдання розміщується на аркуші з дотриманням таких розмірів берегів: з лівого боку – не менше 30, з правого – не менше 10, зверху – не менше 20, знизу – не менше 20 мм.

Структурні елементи оформлюються наступним чином: „ЗМІСТ”, „ВСТУП”, РОЗДІЛ 1, 2, 3, „ВИСНОВКИ”, „СПИСОК ВИКОРИСТИНИХ ДЖЕРЕЛ”, „ДОДАТКИ”. Назви підрозділів оформлюються за зразком: 1.1 Сутність і форми міжнародного руху капіталу. Додатки не нумерують, а їх назви друкують великими літерами симетрично до тексту без крапки в кінці, не підкреслюючи. Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Пункти і підпункти можуть мати заголовки. Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів треба починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці. Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовку розділів не допускається. Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї знаходиться тільки один рядок тексту.

Джерелом одержання статистичних та фактичних даних можуть бути постановита рішення уряду, інформаційні бюлетені з економічних питань, брошури, звітні матеріали підприємств та організацій.

При використанні фактичного матеріалу необхідно дотримуватись певних правил, а саме:

- дані слід подавати в абсолютних (млн., грн., шт.) або відносних (%) показниках, в однакових одиницях виміру при їх порівнянні;
- для доведення відповідних закономірностей та тенденцій необхідно розглядати явища та показники в динаміці, що розкривають суть економічного процесу. Так, при аналізі темпів інфляції необхідно навести дані за декілька років;
- для наочності цифрові дані можуть бути зведені у таблиці, діаграми або зображені графічно;
- статистичні дані мають бути достовірними.

Всі сторінки курсової роботи, включаючи додатки, повинні мати порядкову нумерацію в межах всієї роботи і позначатися арабськими цифрами без крапки в кінці у правому верхньому кутку, починаючи з титульного листа (на якому номер сторінки не ставиться). Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення основної частини роботи і позначатися арабськими цифрами без крапки, наприклад, 1, 2, 3 і т. д. Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу.

Формули слід нумерувати арабськими цифрами. Порядковий номер вказують у круглих дужках праворуч від формули. Він має складатися з номера розділу через крапку і порядкового номера формули в даному розділі. Наприклад, (3.1) означає: перша формула у третьому розділі. Розрахунки, які наводять у тексті, доцільно подавати у вигляді таблиці, дані якої повинні бути обов'язково проаналізовані в роботі.

Ілюстрації (креслення, рисунки, фотографії, графіки, схеми, діаграми) слід розміщувати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання в роботі та порядкову нумерацію арабськими цифрами, відповідно до підрозділу роботи. За винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Ілюстрації можуть мати назву, яку розміщують під ілюстрацією. За необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (підмалюнковий текст).

Ілюстрацію позначають словом „Рис.», яке разом з назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремленого крапкою, наприклад, „Рис. 2.1.” - перший рисунок другого розділу.

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді **таблиць**. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над нею і друкують симетрично до тексту. Слово „Таблиця” і назву таблиці починають з великої літери. Назву не підкреслюють. На всі таблиці мають бути посилання в тексті роботи. У правому верхньому кутку розміщують напис „Таблиця” із зазначенням номера, який складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка: наприклад, „Таблиця 2.1” - перша таблиця другого розділу, нижче розміщують назву таблиці. Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. Таблиці нумерують послідовно (за винятком тих, що розміщені в додатках) у межах розділу.

Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф указують в однині. Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під другою, або поруч, або переносячи частину таблиці на наступну сторінку, повторюючи в кожній частині таблиці її шапку і боковик.

Слово „Таблиця” вказують один раз зліва над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: „Продовження таблиці” із зазначенням номера таблиці. Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком. Таблиці, у разі необхідності, можуть бути зазначені у змісті із зазначенням їх номерів, назв (якщо вони є) та номерів сторінок, на яких вони розміщені.

Матеріали таблиць, графіків тощо повинні коментуватися.

Переліки, за потреби, можуть бути наведені всередині пунктів або підпунктів. Перед переліками ставлять двокрапку. Перед кожною позицією переліку слід ставити малу літеру української абетки з дужкою / арабську цифру, або, не нумеруючи – дефіс (перший рівень деталізації). Для подальшої деталізації переліку слід використовувати малі літери української абетки з дужкою (другий рівень деталізації).

Примітки вміщують у роботі у разі необхідності пояснення змісту тексту, таблиці або ілюстрації. Примітки розташовують безпосередньо після тексту, таблиці, ілюстрації, до яких вони відносяться. Одну примітку не нумерують. Слово „Примітка” друкують з великої літери з абзацного відступу, не підкреслюють, після слова „Примітка” ставлять крапку і з великої літери в тому ж рядку подають текст примітки. Декілька приміток нумерують послідовно арабськими цифрами з крапкою. Після слова „Примітки” ставлять двокрапку і з нового рядка з абзацу після номера примітки з великої літери додають текст примітки.

Виноски. Пояснення до окремих даних, наведених у тексті або таблиці, допускається оформляти виносками. Виноски позначають надрукованими знаками у вигляді арабських цифр (порядкових номерів) з дужкою. Нумерація виносок – окрема для кожної сторінки. Знаки виноски проставляють безпосередньо після того слова, числа, символу, речення, до якого подають пояснення, та перед текстом пояснення. Текст виноски вміщують під таблицею або в кінці сторінки і відокремлюють від таблиці або тексту лінією довжиною 30-40 мм, проведеною в лівій частині сторінки. Текст виноски починають з абзацного відступу і друкують за машинописного або рукописного способу виконання ДКР через один інтервал, за машинного способу – з мінімальним міжрядковим інтервалом.

При посиланнях на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, ілюстрації, таблиці, формули, додатки, зазначають їх номери. При посиланнях слід писати: „...у розділі 4...”, „...див. 2.1...”, „...за 3.3.4...”, „...відповідно до 2.3.2.1...”, „...на рис. 1.2...” або „...на рисунку 1.2...”, „...у таблиці 3.2...”, „...(див. 3.2)...”, „...за формулою (3.1)...”, „...у рівняннях (1.25)...”, „...у додатку Б...”.

У тексті обов'язково мають бути зроблені посилання на джерела, з яких запозичені цифрова інформація, цитати, визначення, графіки, формули, наведені в курсовій роботі. Посилання на джерела рекомендують здійснювати у квадратних дужках із зазначенням сторінок. Наприклад: [4, с. 54].

Список використаних джерел елемент бібліографічного апарату, що містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків, який подається в алфавітному порядку (прізвищ перших авторів або заголовків кирилиця, по ній – латиниця та інші), нумерація іде підряд, джерела оформлюються наступним чином: У списку літератури слід вказати: - для книг – прізвище (прізвища) та ініціали автора (авторів), назву книги, місто, видавництво, рік видання, кількість сторінок (наприклад: Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка: Підручник. – К.: Знання, 2004. – 828 с.); - для статей – прізвище (прізвища) та ініціали автора (авторів), назву статті, назву журналу, рік видання, його номер, номери сторінок, у межах яких надруковано статтю (наприклад: Підкова Л. До питання про якісні чинники економічного зростання в Україні. //Економіка України.-2005.- №6.– С. 45-50). Приклад оформлення посилання на сайт мережі ІНТЕРНЕТ: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Детальніше – у додатку Б.

Необхідно звернути увагу на цитування використаних у списку літератури джерел. Так, кожна безпосередня цитата має виглядати наступним чином: «цитата» [N, с.], де „N” – номер джерела за списком літератури, а „с.” – сторінка, з якої взято цитату.

РОЗДІЛ 3. ЧАСОВІ МЕЖІ ТА ОСНОВНІ ЕТАПИ

У лютому здобувач освіти має обрати тему курсової роботи та обговорити з керівником тему і скласти попередній план роботи. Робота з вибору теми курсової роботи має розпочинатися з ознайомлення з тематикою курсових робіт, що наведена нижче. Вибір теми здійснюється самостійно із переліку тих, що рекомендуються кафедрою туристичного бізнесу, і затверджується науковим керівником. Детальніше – у додатку В. Здобувач освіти може запропонувати й свою власну тему курсової роботи із соціальноекономічної проблеми в туризмі, що його цікавить. Ця тема повинна відповідати програмі курсу економіки туризму і має бути схвалена науковим керівником. Тема курсової роботи вважається затвердженою, якщо вона погоджена з викладачем - науковим керівником курсової роботи.

Написання тексту курсової роботи необхідно починати з постановки і викладання змісту основного питання кожного із параграфів та здійснювати після систематизації та обробки зібраного й проаналізованого матеріалу по кожному розділу плану. На цьому етапі треба узагальнити теоретичні положення, виконати певні розрахунки, обґрунтувати висновки й пропозиції, розробити ілюстративний матеріал. Важливо, щоб матеріал курсової роботи викладався логічно послідовно та чітко.

Тому з метою повного і правильного розкриття змісту обраної теми здобувачу освіти необхідно:

- вивчити наукові роботи по даній проблемі українських та зарубіжних відомих вчених;
- знати постанови уряду, рішення Верховної Ради України з економічних проблем;
- ознайомитися зі статистичними даними, які публікуються в періодичній пресі та збірниках;
- вивчити статті, які публікуються в періодичних виданнях.

З багатьох економічних проблем та питань в галузі туризму науковці мають дискусійні та суперечливі точки зору. В курсовій роботі здобувач освіти на основі вивчення літератури повинен сформулювати свою точку зору зі спірного питання, аргументувати її, зробити огляд наукової літератури з цієї проблеми. Це надає роботі полемічний та творчий характер. Творчий характер викладу матеріалу виявляється у тому, що кожне питання плану здобувач висвітлює за продуманою ним схемою, правильно використовує та коментує цитати, не перевантажуючи

ними текст, не припускаючи сторонніх уривчастих положень, які логічно між собою не пов'язані, узгоджує теоретичні положення із практичною дійсністю. Курсова робота повинна бути написана грамотною українською літературною мовою. Мова та стиль викладу матеріалу, вміння правильно будувати речення, висловлювати свої думки у зрозумілій, доступній формі, яка не допускає неузгодженості, зумовлює успіх загальної оцінки роботи. Чорновий варіант роботи слід подати науковому керівникові з метою узгодження змісту окремих розділів. Після необхідних доповнень і уточнень студент остаточно оформлює курсову роботу.

Виконана курсова робота подається на перевірку керівнику у друкованому та електронному видах. Винятки є можливими за наявності поважних причин затримки й з письмового дозволу завідувача кафедри чи його заступника, за попередньою згодою керівника курсової роботи. Якщо курсова робота виконана з певними недоліками, то вона повертається для повної або часткової доробки.

Курсова робота має бути зброшурована за допомогою степлера і подана на кафедру у визначений термін (за місяць до дати захисту). Роботу попередньо розглядає викладач-керівник, який приймає рішення про допущення її до захисту. Під час підготовки до захисту курсової роботи здобувачу освіти необхідно ознайомитися з зауваженнями наукового керівника й відповідно відреагувати на зауваження та рекомендації. Робота не допускається до захисту, якщо вона не носить самостійного характеру, списана з літературних джерел, основні питання не висвітлені, викладені схематично, фрагментарно, у тексті присутні стилістичні, граматичні помилки, науковий апарат оформлений невірно, текст написано неохайно

Робота має бути перевірена на плагіат та оприлюднена у репозитарії кафедри туристичного бізнесу ХДАК.

Захист роботи відбуватиметься під час екзаменаційно-залікової сесії в усній формі та супроводжується презентацією.

Захист курсової роботи — завершальний етап. Під час підготовки до захисту курсової роботи здобувачам освіти необхідно ознайомитись з відгуком наукового керівника. Захист відбувається в присутності наукового керівника та всіх студентів групи. На захисті студент у виступі коротко (7-10 хв.) викладає зміст виконаної курсової роботи, обґрунтовує свої висновки та пропозиції, дає відповідь на запитання наукового керівника. За результатами захисту та з урахуванням якості виконання курсової роботи виставляється оцінка, яку записують до екзаменаційної відомості і залікової книжки студента.

За результатами захисту курсової роботи здобувач освіти отримує оцінку. Оцінка курсової роботи враховує якість її підготовки, теоретичний рівень, ступінь самостійного висвітлення теми, оформлення виносок, посилань, списку використаної літератури. Не менше значення для остаточної оцінки мають мова і стиль написання курсової роботи, виступ на захисті, повнота і правильність відповідей на запитання при захисті курсової роботи.

Захист і оцінка курсової роботи з економіки туризму – це певний підсумок самостійної роботи студента, свідчення його здатності до самоорганізації. За час виконання письмової роботи здобувач освіти набуває навички самостійного пошуку необхідного інформаційного матеріалу за певними літературними джерелами. Він має змогу оцінити свої наукові здібності, зробити висновки стосовно своїх теоретичних економічних переконань. Одночасно підготовка курсової роботи з економіки туризму – це набуття студентом необхідних орієнтирів щодо організації самостійної роботи у вищих навчальних закладах, а також виконання у подальшому дипломної роботи за обраною спеціальністю.

Захист курсової роботи в усній формі з виконанням презентації.

**Розподіл балів, які отримують студенти
Шкала оцінювання: національна та ECTS**

Сума балів за	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
---------------	--------	-------------------------------

всі види навчальної діяльності	ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку та іспиту
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

«Відмінно» (A) виставляється за умови вмілої обробки багатьох теоретичних джерел, висловлювання власної позиції, залучення та аналізу конкретної статистичної інформації щодо економіки України, наявності у роботі самостійних, добре аргументованих коментарів до таблиць, схем, діаграм і графіків, а також наукової новизни та обґрунтованої критики на основі аналізу фактичного матеріалу при глибоких знаннях з даної проблеми.

«Добре» (B,C) заслуговують роботи, в яких є перелік поглядів економістів різних наукових шкіл на сутність певних економічних явищ і процесів. При цьому студент намагався зробити їх систематизацію, але не зміг здійснити узагальнення, сформулювати власні оцінки щодо процесів, які аналізуються.

«Задовільно» (D,E) отримують студенти, в роботах яких зміст теми розкрито в певній послідовності й виділено основні теоретичні положення за вивченими літературними джерелами, але студент неспроможний відповісти на зауваження керівника, не може дати пояснення до висновків та теоретичних положень роботи.

«Незадовільно» (FX, F) оцінюються курсові роботи, які за змістом і оформленням не відповідають діючим вимогам. Не виключена ймовірність виникнення таких ситуацій, коли робота написана й оформлена на досить високому рівні, але виступ студента під час захисту роботи має помилки, відповіді на запитання поверхневі, непродумані. Зрозуміло, що в таких випадках оцінка може бути значно знижена.

Методичне забезпечення

Робоча програма курсу з Економіка туризму, методичні рекомендації для виконання самостійної роботи.

Рекомендовані джерела інформації

Основна.

1. Городня Т.А. Економіка туризму: теорія і практика: Навчальний посібник / Т.А. Городня, А.Ф. Щербак. – К.: Кондор-Видавництво, 2012. – 436 с.
2. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу: Навчальний посібник / Л.П. Дядечко. - К.: Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.

3. Замедлина Е.А. Экономика отрясли: туризм: Учебное пособие для студ. проф. образ. / Е.А. Замедлина, О.Н. Козырева. - М.: Альфа-М: ИНФРА-М, 2007. - 205 с.
4. Мальська М.П. Туристичний бізнес: теорія та практика: Навч. посіб. / М.П. Мальська, В.В. Худо. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 424 с.
5. Мальська М.П. Економіка туризму: теорія та практика: Підручник / М.П. Мальська, М.Й. Рутинський, С.В. Білоус, Н.Л. Мандюк. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 544 с.
6. Ткаченко Т.І. Економіка готельного господарства і туризму: Навч. посібник / Т.І. Ткаченко, С.П. Гаврилюк. – К.: КНТЕУ, 2010. – 179 с.

Додаткова

7. Андренко І.Б. Фінансово-економічний аналіз підприємств туризму: підручник / І.Б. Андренко, Н.М. Влащенко. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 308 с.
8. Балашова Р.І. Організація діяльності туристичного підприємства: Навч. посіб. / Р.І. Балашова. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 184 с.
9. Зайцева М. М. Гіг-економіка в туризмі. Туристичний бізнес та екзистенційний пошук особистості : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (4-5 квітня 2019 р.) / Харк. держ. акад. культури ; відп. за вип. Н. М. Кушнарєнко. – Харків : ХДАК, 2019. —С. 26–29.
10. Зайцева М. М. Региональные особенности управления туристической деятельностью в Украине. // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм» / Харків. нац. універ ім. В. Н. Каразіна — Харків : ХНУ ім.. В.Н. Каразіна, 2016. – Вип. 5, — С.142-144
11. Зайцева М. М. .Финансовый контроль как инструмент обеспечения экономической безопасности туристических предприятий // Вісн. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Серія: Економічна теорія та право : зб. наук. пр. / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. — Х. : Право, 2016. — № 1 (24) — С. 28–34.
12. Формирование туристического кластерного конкурентного преимущества Харьковского региона. Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар .наук. конф. (24-25 листоп. 2016р.) / Харк. держ. акад. культури ; відп. за вип. Н. М. Кушнарєнко. - Харків : ХДАК, 2016. - С. 86-88.
13. Мальська М.П. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика: Навчальний посібник / М.П. Мальська, О. Ю. Бордун. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.

Інтернет-ресурси:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/>
<https://tourlib.net/>
https://protocol.ua/ua/pro_turizm_stattya_2/
<http://www.bank.gov.ua>
<http://www.kmu.gov.ua>
<http://www.me.gov.ua>
<http://www.minfin.gov.ua>
<http://www.ukrstat.gov.ua>
<http://www.worldbank.org.ua>

Затверджено
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384
Форма № Н-6.01

Харківська державна академія культури

_____ (повна назва кафедри)

КУРСОВИЙ ПРОЕКТ (РОБОТА)

з _____ (назва дисципліни)

на тему: _____

Студента (ки) _____ курсу _____ групи
напряму підготовки _____
спеціальності _____

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник _____

_____ (посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

м. _____ - 20__ рік

ДОДАТОК Б

**ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ з урахуванням Національного стандарту
України ДСТУ 8302:2015**

Книга.

1 автор.

Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с.

Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.

2 автори.

Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.

3 автори

Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с.

Більше 3 авторів

Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с.

Закони України

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Голос України*. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.

Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 15.11.2017).

Стаття у періодичному виданні

Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.

Джерела з мережі Інтернет.

Влада очима історії : фотовиставка. URL:
<http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757&> (дата звернення: 15.11.2017).

Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ТЕМ КУРСОВИХ РОБІТ

1. Соціально-економічне значення розвитку туризму в Україні.
2. Характеристика головних елементів туристського ринку та їх взаємозв'язок.
3. Інфраструктура туристичного ринку.
4. Фактори формування попиту і пропозиції на ринку туристичних послуг.
5. Сучасні тенденції розвитку туризму в Україні.
6. Характеристика підприємства туристичної індустрії як суб'єкту та об'єкту економічних відносин в системі ринкового господарства України.
7. Організаційно-економічні умови та особливості утворення і функціонування підприємств туристичної індустрії.
8. Сучасні організаційні структури, види господарських товариств та об'єднань підприємств туристичної індустрії в Україні.
9. Економічний механізм державного регулювання діяльності підприємств туристичної індустрії в Україні.
10. Економічна стратегія як програма діяльності підприємств туристичної індустрії.
11. Сучасні організаційні структури, види господарських товариств та об'єднань підприємств туристичної індустрії в Україні.
12. Планування як інструмент обґрунтування економічної стратегії підприємств туристичної індустрії.
13. Матеріально-технічна база і основні фонди підприємств туризму : поняття, класифікація, склад та структура, стан і головні тенденції розвитку.
14. Соціально-економічна сутність і особливості праці в туризмі.
15. Поняття трудових ресурсів підприємств туристичної індустрії, їх класифікація, кадровий склад, джерела формування
16. Сутність і роль фінансів підприємств туристичної індустрії.
17. Сутність і склад обсягу пропозиції та реалізації туристичного продукту в підприємствах туризму.
18. Економічна сутність, види та джерела утворення доходів в підприємствах – основних складових туристичної індустрії.
19. Поняття поточних витрат та собівартості послуг підприємств готельного господарства і туризму, їх склад та структура.
20. Економічна природа і функції прибутку підприємств. Джерела утворення прибутку в підприємствах туристичної індустрії, їх види.
21. Рентабельність підприємств та показники, що її характеризують в підприємствах туристичної індустрії.
22. Поняття системи оподаткування, склад та структура податкових платежів підприємств туристичної індустрії.
23. Поняття інвестиційної діяльності та інвестиційних ресурсів підприємств туристичної індустрії. Інвестиційна програма та порядок її розробки в підприємствах туристичної індустрії.
24. Суть та основні види господарського ризику в діяльності підприємств готельного господарства і туризму.
25. Економічна природа, суть та склад ціни туристського продукту. Види цін на товари і послуги туристського попиту.
26. Цілі, завдання, зміст і структура бізнес-плану стратегічного розвитку підприємств туристичної індустрії.
27. Аналіз бізнес середовища в туристичному секторі економіки України.

28. Динаміка туристичної галузі в Харківському регіоні, проблеми та перспективи розвитку.
29. Формування туристичних кластерів: світовий досвід та українські перспективи.
30. Трудові ресурси та оплата праці в галузі туризму.
31. Інвестиційна діяльність у галузі туризму в Україні.
32. Особливості сучасного попиту на туристичні послуги.
33. Аналіз стану і тенденцій розвитку ринку туристичних послуг.
34. Просування туристичних послуг підприємства на туристичному ринку.
35. Внутрішній туризм України.
36. В'їзний туризм і методи його стимулювання.
37. Державна політика в сфері туризму.
38. Інноваційна діяльність у галузі туризму в Україні.
39. Інтеграція України у світову індустрію гостинності та туризму.
40. Інфраструктура сфери туризму.
41. Імідж України в міжнародному туризмі.
42. Структура туристичної галузі: формування туристичного комплексу регіону.
43. Ключові фактори успіху на підприємствах соціально-культурного сервісу і туризму.
44. Ліцензування туристської діяльності.
45. Малі підприємства та їх роль у формуванні ринку послуг у сфері сервісу.
46. Оподаткування в туризмі.
47. Особливості Маркетингу в туризмі.
48. Особливості управлінської діяльності в туристичному підприємстві.
49. Місце туризму в економіці країни.
50. Основні напрямки розвитку міжнародного туризму: історія, соціально-економічні аспекти.
51. Основні напрямки розвитку вітчизняного туризму на Україні: історія, соціально-економічні аспекти.
52. Перспективи та проблеми розвитку туризму на Україні.
53. Роль кадрів у конкурентоспроможності туристичної фірми.
54. Роль туризму в економіці держави і регіонів.
55. Система ціноутворення в туризмі і податки (додана вартість).
56. Системи забезпечення безпеки в індустрії гостинності та туризму та їх ефективність.
57. Туристський потенціал Харкова.
58. Договірні відносини в туризмі: туроператори, турагенти, споживачі туристських послуг.
59. Методи дослідження і прогнозування туристського ринку.
60. Фінансовий менеджмент як підсистема управління підприємством соціально-культурного сервісу і туризму.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні вказівки
до виконання курсової роботи
з навчальної дисципліни

ЕКОНОМІКА ТУРИЗМУ

Освітньо-професійна програма Туризмознавство
Спеціальність 242 «Туризм»
Галузь знань 24 Сфера обслуговування
Ступінь вищої освіти першій рівень вищої освіти

Укладач:

Зайцева Марина Миколаївна
доцент кафедри туристичного бізнесу.

Друкується в авторській редакції

План 2020
Підписано до друку 25.08.2020. Формат
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф.
Ум. друк. арк. 0,5. Обл.-вид. 1,0. Тираж _____ Зам. № _____

ХДАК, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4

Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК
